

L'HOMME BICENTENARI

Les tres lleis de la robòtica:

1. Un robot no pot fer mal a cap ésser humà ni pot permetre que un ésser humà prenga mal per la seua inacció.

2. Un robot ha d'obeir les ordres dels éssers humans, excepte si entren en conflicte amb la primera llei.

3. Un robot ha de protegir la seua pròpia existència sempre que aquesta protecció no entre en conflicte amb la primera o la segona llei.

1

–Gràcies –féu Andrew Martin, i va seure al lloc que li van oferir. Pel seu aspecte no semblava que aquell fóra l'últim recurs que li quedava, però així era.

En realitat, el seu aspecte, que presentava un rostre inexpressiu, no mostrava res, tret de la tristesa que se li podia apreciar als ulls. Tenia els cabells suaus, de color castany clar, bastant fi, i sense borrissol facial. Pareixia que estava acabat d'afaitar, i molt ben afaitat. La vestimenta que portava estava totalment passada de moda, però estava molt polida i hi predominava el color lila envellutat.

Al seu davant, i darrere de l'escriptori, hi havia el cirurgià, i damunt de la taula hi havia una placa amb el nom, formada per tota una sèrie identificativa de lletres i números que Andrew va ignorar. Dient-li doctor n'hi hauria prou.

–Quan portarà a terme l'operació, doctor? –preguntà.

El cirurgià va contestar en veu baixa, amb aquella nota de respecte inalienable que un robot sempre feia servir amb els humans.

–Senyor, no estic segur d’haver entés com o a qui se li ha de fer aquesta operació.

El rostre del cirurgià podria haver mostrat una certa intransigència respectuosa si un robot d’aquesta classe, d’acer inoxidable amb un toc de bronze, poguera manifestar aquesta expressió, o qualsevol altra.

Andrew va estudiar la mà dreta del robot, la mà amb què treballava, mentre descansava a l’escriptori totalment quieta. Els dits eren llargs i estaven modelats artísticament amb corbes metàl·liques tan gràcils i adequades que un podria imaginar un escalpel situat entre ells com si fóra, per un moment, una peça més.

En el seu treball no hi hauria incerteses, ni ensopegades, ni tremolors, ni errades. Això anava unit, evidentment, a una especialització tan desitjada per la humanitat que alguns robots ja no tenien un cervell independent. Un cirurgià, òbviament, hauria de tenir-ne un, però aquest disposava d’una capacitat tan limitada que no va reconèixer Andrew... probablement mai no havia sentit a parlar d’ell.

–Alguna vegada ha pensat si li agradaria ser un home? –preguntà Andrew.

El cirurgià va dubtar un moment, com si la pregunta no encaixara en cap dels seus circuits positrònics.

–Però si jo sóc un robot, senyor.

–Seria millor ser un home?

–Senyor, seria millor ser un cirurgià millor. No podria ser-ho si fóra un home, en canvi sí que podria si fóra un robot més avançat. Estaria encantat de ser un robot més avançat.

–No l’ofén que jo puga donar-li ordres? Que puga fer que s’alce, que s’assega, que es moga a la dreta o a l’esquerra, simplement pel fet de dir-li que ho faça?

–Per a mi és un plaer complaure’l, senyor. Si les seues ordres interferiren amb el meu funcionament respecte a vosté o a qualsevol ésser humà, jo no l’obe-

iria. La primera llei, pel que fa al meu deure per la seguretat humana, tindria preferència sobre la segona llei, que fa referència a l’obediència. De totes maneres, per a mi obeir és un plaer... Però a qui he de fer-li aquesta operació?

–A mi –respongué Andrew.

–Això és impossible. És evident que es tracta d’una operació perjudicial.

–És igual –féu Andrew amb calma.

–No he de causar danys –replicà el cirurgià.

–A un ésser humà no –afegí Andrew–, però jo també sóc un robot.

2

Andrew semblava molt més un robot quan el van fabricar per primera vegada. Aparentment, era com qualsevol altre robot manufacturat, amb un disseny acurat i funcional.

Li va anar bé en totes les llars on l’havien portat, en aquella època en què els robots dins les cases, o al planeta, eren una cosa ben estranya.

A casa hi havia quatre persones: el senyor i la senyora, i la senyoreta i la nena. Sabia com es deien, evidentment, però no els anomenava mai pels seus noms. El senyor era Gerald Martin.

El seu número de sèrie era NDR... se li havien oblidat els números. És cert que havia passat molt de temps, però si haguera volgut recordar-los, hauria pogut. Però no els volia recordar.

La nena va ser la primera a anomenar-lo Andrew perquè no era capaç de fer servir les lletres, i la resta va fer com ella.

La nena... va viure noranta anys, i feia molt que havia faltat. Una vegada va tractar de dir-li senyora, però ella no va voler. Fins al seu últim dia va ser *la nena*.

Andrew estava destinat a fer les tasques d'un ajudant de cambra, d'un majordom, d'un criat. Per a ell eren dies experimentals, de fet ho eren per als robots de tot arreu, tret dels de les fàbriques industrials i exploratòries i dels de les estacions de fora de la Terra.

Andrew agradava als Martin i moltes vegades li permetien no fer la seua feina perquè la senyoreta i la nena s'estimaven més jugar amb ell.

La senyoreta va ser la primera a veure com es podia solucionar tot això.

–T'ordenem que jugues amb nosaltres i has de seguir les nostres ordres –expressà la senyoreta.

–Ho sent, senyoreta, però sens dubte té preferència una ordre anterior del senyor –respongué Andrew.

–El pare simplement ha dit que esperava que tu et feres càrrec de la neteja. Això no és ben bé una ordre. Jo t'ho ordene –contestà ella.

Al senyor no li importava. El senyor estimava molt la senyoreta i la nena, fins i tot més que la senyora, i Andrew també les estimava. Almenys l'efecte que elles exercien sobre les seues accions era el que en un ésser humà s'hauria considerat el resultat de l'estima. Andrew ho considerava estima, ja que no coneixia cap altra paraula per a designar-ho.

Andrew va tallar un penjoll de fusta per a la nena. Ella li havia demanat que ho fera. Pel que semblava, a la senyoreta li havien regalat un penjoll d'un material semblant a l'ivori amb espirals i la nena no estava molt contenta amb això. Ella només tenia un tros de fusta, que li va donar a Andrew juntament amb un ganivet de cuina.

De seguida el va tallar i la nena va exclamar:

–Que bonic, Andrew! Li ho ensenyaré al pare.

El senyor no s'ho podia creure.

–D'on has tret això, Mandy?

Així és com anomenava ell la nena. Quan la nena li va assegurar que deia la veritat, se'n va anar cap a Andrew.

–Andrew, tu has fet això?

–Sí, senyor.

–El disseny també és teu?

–Sí, senyor.

–D'on has copiat el disseny?

–Senyor, es tracta d'una representació geomètrica que m'anava bé amb la fibra de fusta.

L'endemà el senyor li va portar un altre tros de fusta, un de més gran, i un vibroganivet elèctric, i li va demanar:

–Fes alguna cosa amb això, el que vulgues, Andrew.

Això va fer, i el senyor el va observar, i tot seguit va passar una estona mirant el resultat. Després d'aquest fet, Andrew ja no va tornar a servir la taula. En lloc d'això se li demanava que llegira llibres sobre disseny de mobles i aprenia a fer armaris i escriptoris.

–Són productes increïbles, Andrew –digué el senyor.

–M'agrada fer-los, senyor –respongué Andrew.

–T'agrada?

–Fa que els circuits del cervell en fluïsqen millor.

Els he sentit utilitzar la paraula *agradar* i la manera amb què la fan servir correspon a com em sent jo. M'agrada fer-los, senyor.